

Stockholms stads funktionshindersombudsmans rapport 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Stockholms stads funktionshindersombudsmans rapport 2025 godkänns enligt bilaga till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Funktionshindersombudsmannen i Stockholms stad ska regelbundet lämna en rapport till kommunfullmäktige om sin verksamhet samt om de frågor rörande levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning, tillgängligheten och förutsättningarna för delaktighet i staden som ombudsmannen anser att kommunfullmäktige behöver ha kännedom om.

Stockholms stads funktionshindersombudsmans rapport 2025 beskriver utmaningar, framgångar och möjligheter samt behov av förbättringar för att nå målet om en stad där personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga på jämlika villkor, utan diskriminering.

Utgångspunkt för rapporten är den granskning som FN:s funktionsrättskommitté genomförde 2024 avseende Sveriges efterlevnad av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag vill tacka Stockholms stads funktionshindersombudsman vars rapport ska fungera som ett underlag för dialog, lärande och handling i arbetet med att säkerställa mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Ett arbete som kräver fortsatt fokus, uthållighet och ett tydligt rättighetsbaserat perspektiv. Stockholm ska vara en tillgänglig stad där alla behövs och där alla kan delta, oavsett

funktionsförmåga. Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällets gemenskap och tillförsäkras integritet och självbestämmande.

I rapporten lyfts vad staden kan göra mer av eller förbättra, med utgångspunkt i det som finns uttryckt om genomförande och uppföljning samt arbetssätt och verktyg i Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Rapporten pekar på behovet av stärkt uppföljning, ökad kunskap, förbättrad statistik och att utveckla indikatorer, allt för att öka kunskapen om målgruppen, om de mänskliga rättigheterna och om hur man säkerställer tillgänglighet.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att funktionshindersombudsmannens rapport för år 2025 godkänns.

Bilaga

Stockholms stads funktionshindersombudsman, rapport 2025, dnr KS 2026/226-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslaget till beslut
2. Att kommunstyrelsen tillsätter en extern granskning av skolskjutsen i Stockholms stad
3. Att därutöver anföras

Det är anmärkningsvärt och oroväckande att funktionshindersombudsmannens rapport för 2025 helt utelämnar det kaos som präglar skolskjutsen i det S-styrda Stockholm. Vi noterar även att skolskjutsen inte utgör ett område för de planerade granskningarna av stadens revisorer.

Skolskjutsen har begravts under flertalet lager av byråkrati där politikens insyn och medborgarnas möjlighet till ansvarsutkrävande är undermålig. Det är en upphandling som totalt omsätter cirka 400 miljoner kronor om året. Trots att problemen varit kända under en längre tid har den S-ledda majoriteten inte vidtagit några åtgärder för att lyfta frågan. Tvärtom har staden nu tecknat nya, förmånligare avtal med samma aktörer som varit föremål för återkommande kritik och tusentals avvikelser.

För otaliga familjer med barn med funktionsnedsättning är en fungerande skolskjuts avgörande för en trygg och förutsägbart vardag. De massiva problem vi sett med förseningar, uteblivna bilar och bristande säkerhet skapar en enorm stress och otrygghet. Att denna verklighet inte ens nämns i en rapport som ska vara de

funktionshindrades röst och belysa deras villkor är ett allvarligt underbetyg. S-styrets hantering av skolskjutsen är ett svek mot de allra mest utsatta barnen och deras familjer.

Mot bakgrund av ovanstående är en extern granskning av skolskjutsen en nödvändighet. I en granskning bör incidenthantering, vitesstrukturer och leveransförmåga inkluderas, men även barnrättsperspektivet, i vilken grad brister i skolskjutsen leder till skolfrånvaro för eleven och dess konsekvenser för elevens lärande samt i vilken omfattning föräldrar tvingas till att köra själva för att systemet inte fungerar. Det är också viktigt att granskningen kan titta på stadens organisering och hur styrning och uppföljning kan stärkas. Genom att tillsätta en extern granskning omgående kan staden ta tag i de brister som finns och leverera den trygga skolskjuts som elever och föräldrar i Stockholm har rätt att förvänta sig.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att godkänna rapporten.
2. Att kommunstyrelsen uppdrar åt funktionshindersombudsmannen att utveckla kommande rapporter i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra.

Funktionshindersombudsmannens rapport 2025 är ett viktigt och välkommet underlag. Den pekar tydligt på brister i uppföljning, behov av bättre statistik, utvecklade indikatorer, stärkt kunskap i verksamheterna samt förbättrade rutiner för tillgänglighetskrav i upphandlingar. Det är centrala frågor om staden menar allvar med att säkerställa full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Samtidigt räcker det inte att konstatera utmaningar. Rapporten identifierar behov av mer systematisk uppföljning och bättre kunskapsunderlag. Det är i sig en allvarlig signal. Om staden saknar tillräcklig statistik och uppföljning riskerar arbetet att bli ambitionsstyrt snarare än resultatinriktat.

Politikens uppgift kan inte vara att enbart ta del av rapporter och godkänna dem. Politikens uppgift är att omsätta dem i handling. Det innebär att de brister som identifieras måste leda till konkreta uppdrag, tydlig ansvarsfördelning och uppföljningsbara mål inom ramen för stadens program för tillgänglighet och delaktighet 2024–2029.

Rapporten knyter an till FN:s funktionsrättskommittés granskning av Sverige. Även om rekommendationerna i första hand riktas till staten är det tydligt att kommunen har ett eget ansvar inom sitt mandat. Staden kan inte hänvisa till att ansvaret är nationellt när det gäller sådant som rör lokal tillgänglighet, upphandlingar, kunskapsnivå i verksamheterna och faktisk delaktighet i vardagen.

Vi menar därför att kommunstyrelsen bör säkerställa att rapportens iakttagelser integreras i stadens styrning. Det bör tydliggöras hur nämnder och bolagsstyrelser konkret ska arbeta vidare med de utvecklingsområden som lyfts, hur detta ska följas upp och när återrapportering ska ske.

Att godkänna rapporten är en formell åtgärd. Att genomföra förändring är en politisk handling. Om arbetet med mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska vara trovärdigt måste rapportens slutsatser mynna ut i faktisk förbättring i stadens verksamheter. Staden ska inte bara beskriva brister, utan även ska åtgärda dem.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 11 mars 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Nilsson, Sophia Granswed Baat och Johan Nilsson (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Kristin Jacobsson (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna Stockholms stads funktionshindersombudsmans rapport 2025
2. Att därutöver anföra följande

Vi i Centerpartiet är bekymrade över de långsamma eller uteblivna framsteg som framgår i rapporten från Stockholms stads funktionshindersombudsman när det gäller att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Rapporten visar tydliga brister inom flera områden, bland annat utbildning, arbete, hälsa, ekonomi, tillgänglighet och individuellt stöd. Stockholms stad behöver skyndsamt stärka sitt arbete och aktivt genomföra de rekommendationer som FN har riktat till Sverige inom funktionshinderspolitiken.

Samtidigt saknas flera viktiga problem i rapporten. Det är anmärkningsvärt att återkommande brister i stadens verksamheter som direkt påverkar barn och familjer med funktionsnedsättning inte lyfts tydligare.

Under de senaste åren har omfattande problem rapporterats kring skolskjutsen för elever med funktionsnedsättning. För många barn är skolskjutsen en förutsättning för att kunna gå i skolan. Trots detta har tusentals klagomål inkommit om resor som uteblir, barn som lämnas på fel plats eller föräldrar som tvingas lämna sina arbetet för att lösa situationen. När skolskjutsen inte fungerar riskerar hela barnets skolgång att påverkas.

Det finns också betydande problem kring omsorg på obekväm arbetstid. De nyligen förändrade riktlinjerna gör att barn i vissa fall kan behöva växla mellan dagöppen och nattöppen förskola under samma dygn. För barn med exempelvis autism eller andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan sådana miljöbyten skapa stark stress och otrygghet. För dessa barn är stabilitet och förutsägbarhet avgörande för att vardagen ska fungera.

Därtill visar granskningar att barn med funktionsnedsättning inte får likvärdiga insatser i hela staden. Vilket stöd ett barn får kan i praktiken avgöras av vilken stadsdel familjen bor i. Ett sådant system är inte förenligt med principen om likvärdighet och skapar oacceptabla skillnader inom staden. Om Stockholm ska vara en stad där alla barn ges likvärdiga förutsättningar måste dessa problem uppmärksammas och åtgärdas.

Tydliga mål och systematisk uppföljning är avgörande för att skapa verklig förändring. I dag finns fortfarande regler, strukturer, okunskap och fördomar som motverkar självständighet och inkludering. För att nå de funktionshinderspolitiska målen krävs därför både reformer och en tydligare samordning mellan stadens verksamheter.

Den ekonomiska utsattheten bland personer med funktionsnedsättning är också mycket oroande. När människor möter hinder för att få arbete, sjukersättning eller en rimlig inkomst från trygghetssystemen behövs långsiktiga lösningar för ekonomisk trygghet. Flera intresseorganisationer, liksom Riksrevisionen och fackförbundet Unionens tidning Kollega, har uppmärksammat denna problematik. Staden behöver därför skyndsamt utreda hur den ekonomiska situationen för personer med funktionsnedsättning kan förbättras.

Stockholms stad behöver också ta ett tydligare ansvar som inkluderande arbetsgivare. Vägar in på arbetsmarknaden måste fungera i praktiken. Ingen ska sorteras bort i rekryteringsprocesser på grund av otillgängliga tester, krav på heltid eller bristande tillgänglighet på arbetsplatsen.

Staden behöver fler inkluderande arbetsplatser där personer med funktionsnedsättning kan arbeta i riktiga jobb med avtalsenliga villkor. Arbetsmarknaden behöver rymma olika typer av anställningar och arbetsuppgifter anpassade efter individens förutsättningar. Personer med funktionsnedsättning har olika kompetenser och utbildningsbakgrund och ska ses som en tillgång i arbetslivet.

Slutligen behöver staden stärka egenmakten för personer med funktionsnedsättning genom bättre individuellt stöd. Det ska vara enkelt att få kontakt med rätt verksamhet

och att få hjälp när något inte fungerar. Vi vill se en tydlig och samordnad ingång för information och vägledning kring överklaganden och klagomål inom offentlig verksamhet. Ingen ska behöva fastna i långdragna överklagandeprocesser för att få sina rättigheter tillgodosedda.

Ärendet

Funktionshindersombudsmannens rapport 2025 tar sin utgångspunkt i den granskning som FN:s funktionsrättskommitté genomförde 2024 avseende Sveriges efterlevnad av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I den rapporten lämnas rekommendationer till Sverige som i första hand riktar sig till staten då statliga beslut krävs för vidare åtgärder och ageranden. Det hindrar dock inte enligt ombudsmannen att staden beaktar rekommendationerna utifrån uppdrag och mål att vara en stad som är tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga.

Ombudsmannen tar i sin årsrapport utgångspunkt i granskningen av efterlevnaden av konventionen, och belyser den nationella funktionshinderspolitiken och hur den förverkligas på kommunal och regional nivå. Kopplingar görs till stadens arbete med frågor om tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning med utgångspunkt i styrdokumentet Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029.

Ombudsmannen beskriver i sin rapport utmaningar, framgångar och möjligheter samt behov av förbättringar. Det handlar bland annat om behov av en mer systematisk uppföljning, utökad statistik om målgruppen, förbättrade kunskapsinsatser i verksamheterna, stärkta rutiner för tillgänglighetskrav i upphandlingar samt fortsatt samverkan och aktiv involvering av funktionshindersorganisationer.

I rapportens avslutande del lämnas exempel på stöd, rådgivning och annat arbete som genomförts inom ramen för den roll och de uppgifter som ges av instruktionen för funktionshindersombudsmannen.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 februari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

I budgeten för Stockholms stad och Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029 anges riktningen för stadens arbete med frågor om tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerställa det i sina verksamheter.

Funktionshindersombudsmannens rapport 2025 utgör ett stöd i stadens fortsatta arbete med att implementera programmet och säkerställa att Stockholm är en stad där personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga i alla delar i samhället.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner Stockholms stads funktionshindersombudsman, rapport 2025.